

Das Lehrerzimmer

De microkosmos van een school als metafoor voor de samenleving: het is geen nieuw gegeven, maar in zijn vierde bioscoopfilm 'Das Lehrerzimmer' gaat de Duitse regisseur İlker Çatak daar creatief mee aan de slag.

De idealistische Carla Nowak geeft wiskunde en lichamelijke opvoeding aan twaalf- tot veertienjarigen. Haar inzet staat buiten kijf en haar studenten waarderen dat. Op een dag mengt ze zich in het onderzoek naar de diefstallenplaag die de school teistert. Zo wordt ze het middelpunt van een storm die maar niet gaat liggen. Volwassenen en adolescenten staan met getrokken messen tegenover elkaar en de pubers durven de autoriteit van ouders en leraars in vraag te stellen, zeker als ze onrechtvaardigheid ontwaren.

Çatak beperkt de actie tot de school, waardoor 'Das Lehrerzimmer' zich langzaam ontpopt als een claustrofobische thriller, geritmeerd door de opwindende soundtrack van Marvin Miller.

BINNENKORT

Skunk
di 7.05.24 – 20u30

King's Land
di 14.05.24 – 20u30

Tótem
di 21.05.24 – 20u30

Poor Things
di 28.05.24 – 20u30

J'aime la vie
wo 29.05.24 – 9u15 + 19u

One Life
di 4.06.24 – 20u30

Los Delincuentes
di 11.06.24 – 19u30

Dream Scenario
di 18.06.24 – 20u30

All of Us Strangers
di 25.06.24 – 20u30

Regie: İlker Çatak
Cast: Leonie Benesch, Michael
Klammer, Rafael Stachowiak
D, 2023 | Duits, Turks, Pools,
Engels gesproken,
NL/FR ondertiteld
duur: 1u38

www.ccstrombeek.be/film
tickets@ccstrombeek.be

RECENSIE - DAS LEHRERZIMMER: SCHOOL ALS PERFECTE MICROKOSMOS VAN DE SAMENLEVING

Gerhard Busch, vpro, 20.11.23

In de Duitse Oscarinzending Das Lehrerzimmer komt de idealistische juf Nowak klem te zitten tussen de schoolleiding en haar leerlingen als ze een diefstal wil oplossen.

Het idee voor de film Das Lehrerzimmer ontstaat tijdens een wandelvakantie van regisseur Ilker Çatak en scenarioschrijver Johannes Duncker. De twee kennen elkaar al sinds ze samen in de brugklas van het gymnasium zaten. Wanneer het gesprek over diefstal gaat en hoe ongemakkelijk het wordt als de dader een bekende is, moeten beiden meteen denken aan een incident uit hun eigen schooltijd. Toen pikten twee van hun klasgenoten regelmatig spullen uit de kleren van kinderen die aan het gymmen waren.

Iedereen in de klas wist ervan, maar niemand zei iets, want klikken deed je niet. Desondanks had de schoolleiding er toch lucht van gekregen, zo bleek toen drie leraren op een dag hun lokaal binnen stapten met de mededeling: 'Mädels raus. Jungs, Portmonnees auf den Tisch und nach vorne stellen.' Oftewel: 'Meiden, naar buiten. Jongens, je portemonnee op tafel leggen en naar voren komen.'

Dat de leraren dit deden en dat alle jongens – Ilker en Johannes inclusief – zonder morren hun portemonnee op tafel legden en naar voren kwamen, heeft veel indruk gemaakt. Zo veel dat ze er bijna dertig jaar later tijdens het wandelen aan terug moeten denken en besluiten dat het een film waard is.

Laffe streek

Al schrijvende halen ze er nog veel meer bij. De focus verschuift van de leerlingen naar hun docent, de idealistische Carla Nowak (Leonie Benesch). Zij is nieuw op school, maar al snel weet ze een goede band op te bouwen met de leerlingen. Tot op een dag drie leraren haar les onderbreken, de meisjes eruit sturen en de jongens opdragen hun portemonnees op tafel te leggen omdat er geld gestolen is uit de lerarenkamer.

Er is overigens wel een belangrijk verschil met het incident uit hun eigen schooltijd, want in de film mogen de jongens zelf bepalen of ze hun portemonnee op tafel leggen of niet. Dit hadden de schoolpedagogen die vooraf het scenario mochten lezen namelijk meteen gecorrigeerd. Tegenwoordig gebeurt zoiets alleen nog maar op vrijwillige basis. Maar hoe vrijwillig is het wanneer een leraar zegt dat het niet verplicht is, maar dat weigeren wel verdacht is? Juf Nowak vindt het in elk geval een laffe streek. Tegelijkertijd wil ze ook haar collega's niet afvallen, zodat ze klem komt te zitten tussen de schoolleiding en haar leerlingen.

Om te bewijzen dat haar leerlingen niet verantwoordelijk zijn voor de diefstallen besluit ze zelf op onderzoek uit te gaan. Ze zorgt dat haar portemonnee vol geld zit, stopt die in de binnenzak van haar jas, hangt die over een stoel in de lerarenkamer en neemt vervolgens alles wat gebeurt op met de camera van haar laptop. Dit levert inderdaad een verdachte op, maar wanneer die bij hoog en laag ontkent en juf Nowak bovendien verwijt dat ze illegaal opnamen heeft gemaakt, loopt het al snel uit de hand. Anderen bemoeien zich ermee en uiteindelijk heeft iedereen een eigen lezing van de waarheid. Daarmee gaat de film plotseling niet meer alleen over de problemen op een school, maar ook over de problemen in de maatschappij, waarin nepnieuws, cancelen en het zoeken van zondebokken aan de orde van de dag zijn.

Platgewalst

Voor regisseur Ilker Çatak is de school de perfecte microkosmos van de samenleving. Met de schoolleiding als de machthebbers, de leerlingen en hun ouders als belangengroepen en de schoolkrant als de media. Juist omdat Çatak op school alles aantrof wat hij nodig had voor het verhaal, besloot hij die locatie geen moment te verlaten. In interviews lichtte hij dit toe: 'Carla Nowak is precies zoals je haar in de film ziet. We vertellen bewust niets over haar privéleven. Het doet er niet toe in welke auto ze rijdt, waar ze woont en of ze een vriend heeft. Vooraf hebben we daar stevig over gediscussieerd, want sommige mensen wilden wel meer over haar weten. Maar ik heb voet bij stuk gehouden. Of Carla Nowak een huisdier heeft of wat de kleur is van de muren in haar appartement speelt geen enkele rol. Iemands ware aard wordt pas zichtbaar als er moeilijke beslissingen moeten worden genomen. Wanneer diegene onder druk staat of in de problemen komt.'

En dat laatste blijkt al snel het geval te zijn bij juf Nowak. Zeker wanneer in de schoolkrant een negatief en feitelijk onjuist stuk over haar verschijnt, iets wat in het echte leven inmiddels ook aan de orde van de dag is. De waarheid delft in zo'n geval vaak het onderspit en van de band tussen juf Nowak en haar leerlingen is al snel weinig meer over, terwijl ze hen juist wilde beschermen.

Toen het Duits-Turkse cultuurmagazine renk. aan Çatak vroeg of hij met zijn film ook iets over het fenomeen 'cancelen' wilde zeggen, antwoordde de regisseur: 'Ik wil geen aanspraak maken op morele superioriteit, wat helaas vaak wel gebeurt wanneer iemand gecanceld wordt. Dan gaat het niet meer alleen om een misstand aanklaarten, nee, dan dient de gecancelde persoon publiekelijk te kijk gezet te worden, platgewalst en verpulverd. Ik zie dat als een vorm van geweld die wordt gerechtvaardigd door de moraal van het moment, maar wat veel mensen vergeten: ideeën over moraliteit veranderen voortdurend. Daar las ik laatst iets heel moois over: "Op een dag is iedereen gecanceld en dan kunnen we eindelijk weer onszelf zijn."'

Lees meer op de website:

<https://www.ccstrombeek.be/film/das-lehrerzimmer>

